

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quibus modis beneficium acquiratur. punct. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Distingendum est cum Azor, *suprad. lib. 8. cap. 10. quæst. 1. in fine*, Si ob omnium concessum supremi Magistri priuatur miles privilegii militibus, amittit quidem pensionem; quia illam retinet ex privilegio ordini militari concessa. At dum his privilegii non spoliat, pensionem retinere potest. Videndum tamen est, an ob hanc causam possit supremus Magister hac spoliatione militem afficere.

6 Quid si ex facultate Pontificia retineas Ecclesiasticam pensionem aliquo tempore determinato, verbi gratia vno anno post matrimonium contractum, & antequam annus elaboratur officium susceperis militis Lauretani, quibus conceditur facultas retinendi pensionem: poterisne talem pensionem retinere, sicut si nullum matrimonium contraxisses? Negat Rota in *una Romana pensionis*, 13. Martij 1609. quia privilegium Lauretanae militiae est retinendi matrimonio contracto pensionem toto eo tempore, quo retineri poterat ante susceptam militiam; at tu solum poteris retinere pensionem vno anno post matrimonium contractum, Ergo assumpta militia solum illo anno retinere poteris. Cæterum mihi probabilis apparet te in perpetuum retinere posse: sic Garcia docet nuper relatus Ratio est, quia illa pensio à principio non fuit pro limitato tempore concessa, sed fuit concessa absolute, debebat autem extingui matrimonio contracto, quam extinctionem suspendit facultas Pontificia pro vno anno concessa. Si igitur interim suscepisti militiam Lauretanam, cui est concessa pensio pro rogatiua non obstante matrimonio; efficitur sanè tuam pensionem prorogari; quia superueniens militia impedit extinctionem, quam matrimonium causare debebat, sicut si post assumptam militiam matrimonium contraheretur.

7 Tertio extinguitur pensio per promotionem ad Episcopatum, quia per huiusmodi promotionem beneficium vacat: sic Gigas *quæst. 56. Et consil. 149. n. 8. Azor. 2. part. institut. moral. lib. 8. c. 10. quæst. 2. Garcia 1. part. de benefico. c. 5. num. 110. Hieronym. Gabr. consil. 200. lib. 2. qui idem sentiunt de promotione ad Abbatiam, per quam beneficia priora vacant.*

8 Quarto extinguitur pensio Ecclesiastica, sicut & beneficium per professionem expressam, vel tacitam religionis, ex recepto curia Romanæ stylo: sic Gigas *quæst. 57. Azor. 2. part. institut. moral. lib. 8. cap. 10. quæst. 3. Garcia 1. part. de benefico. cap. 5. num. 114. Thom. Sanch. lib. 7. in decr. cap. 29. num. 2. Et 8. Sub hac regula comprehenduntur equites D. Ioannis, non autem alij religiosi aliorum ordinum militarium; quia nec verè religiosi sunt, nec statum habent incomparabilem, sic Sanch. *num. 9. Aduertit, & bene idem Sanch. num. 10. per vota benedicti facta à religiosi Societatis Iesu non vacare pensiones, sed illas possidere posse, interim dum professio, aut vota coadiutorum firmatorum non emittuntur.**

9 Quinto extinguitur pensio per militiam assumptam, quia assumitur status alienus ab Ecclesia, & consequenter indignus, cui concedantur illius fructus: sic Gloss. *cap. vlt. de cleric. non resident. verbo redierint. Gigas quæst. 55. Azor. 2. part. institut. moral. l. 8. c. 10. quæst. 3. gloss. 1. num. 54. Flamin. lib. 1. de resignat. quæst. 1. num. 21. Fatimac. fragment. verbo clericus. num. 138. Debet tamen prius pensionarius moneri, quod si monitus non destiterit, eo ipso extingui censetur.*

10 Sexto extinguitur pensio, sicut & beneficium vacat, si monitus pensionarius, vt habitum clericalem, & tonsuram deferat, non obediit, quia sic habetur in constitut. Sixti V. quæ incipit, *Cum sacrosanctum*, edita 5. Idus Ianuarij 1588. & tradit Gonzalez *gloss. 15. n. 56. Azor. 2. part. institut. moral. lib. 7. cap. 17. quæst. 1. versicul. decimum quartum crimen. Barbosa tertia part. de potest. episcop. allegat. 57. n. 117.*

11 Septimo extinguitur pensio cessione à pensionario facta. Neque ad hanc cessionem auctoritas superioris requiritur: cum enim pensio in utilitatem pensionarij constituta sit, sola pensionarij voluntate cessare poterit. Neque obstat beneficium cessare non posse sola beneficiarij voluntate. Quia in beneficio est longè diuersa ratio à pensione. Nam beneficii dimissio nocere Ecclesie potest: at pensionis dimissio semper est Ecclesie favorabilis. vt pote quæ Ecclesiam liberam relinquit. Item beneficium vacat, alterique est conferendum: at pensio dimissione extinguitur, & ita tenet Nauarri. *summ. cap. 23. n. 3. Gomez in regul. de infirmis resignantibus. quæst. 16. Paul. Roman. quæst. 8. de pensioib. Gigas quæst. 45. num. 5. Azer. 2. part. institut. moral. lib. 8. cap. 10. q. 6. Hinc fit non solum totam pensionem, sed & partem remittere pensionarium posse; quia quælibet huius remissio in Ecclesie utilitatem cedit: sic Azor. *dicta q. 6. in fine.**

12 Octauo extinguitur pensio, si solutione anticipata redimatur. An vero hæc redemptio pro solo beneficiarij, & pensionarij consensu fieri possit, *tract. de vitio relig. opposit. disputat. de simonia. puncto 13. examinaui*: ibi enim dixi, spectato stylo curia: auctoritatem Pontificis requirit, vt omnis huiusmodi suspicio euitetur, tamen in rigore absolute tali auctoritate fieri possit.

13 Nono dicunt alicui pensionem extingui, si pensionarius obtineat beneficium, in quo pensio sita est, quia cessabit ius percipiendi fructus ex alieno beneficio, in quo iure pensio

sita est, sicut cessat vsusfructus proprietate rei acquisita, vt expressè habetur in leg. *si tibi fundi vsusfructus, si quibus modis vsusfruct. amittatur*. Dixi, si verè beneficium obtineas; quia non sufficit illud obtinere de facto, nisi iure obtineas; sicut non sufficit ad mitemdum vsusfructum, quod tibi legatur fundi proprietate si hæc ad alium pertineat, leg. *dominus. ff. de vsufructu, Et quemadmod. quis vtar. sic Gigas de pens. quæst. 49. & ex illo Azor. 2. part. institut. moral. l. 8. c. 10. quæst. 7.*

DISPUTATIO II.

De his qui beneficia providere possunt, & de illorum prouisione, & acquisitione.

PUNCTVM I.

Quibus modis beneficium acquiratur.

- 1 Acquiritur actu & potentia, & qualiter hæc contingat.
- 2 Actum acquiritur collatione, institutione, electionis confirmatione. Et quæ hæc sint.
- 3 Beneficium in potentia, seu ius ad beneficium quibus modis acquiratur.
- 4 Explicatur qualiter per electionem, & ante acceptationem ius in beneficium acquiratur.
- 5 Qualiter presentatione, & quæ ad illam requirantur.
- 6 An sit obligatus ordinarius admittere presentationem illius qui nouus est, & per procuratorem se presentari solentur esse obligatum.
- 7 Ad valorem presentationis acceptio requiritur.
- 8 Non per quamlibet presentationem ius in beneficium presentatus acquirat, sed per presentationem, cui debetur institutio.
- 9 Gratia expectatiue ius ad beneficium acquiratur.
- 10 Item acquiritur ius mandato de prouidendo.
- 11 Hæc gratia expectatiua, & mandata de prouidendo per concilium subleua sunt.
- 12 Collatio nonnullum accepta ius ad beneficium conceditur.
- 13 Consuetudo, seu privilegium operandi ius ad beneficium tribuit.
- 14 Ius ad beneficium conceditur pensionario, si pensio ei non soluitur.
- 15 Qualiter ius ad beneficium acquirat cui est beneficium concessum in euentum priuationis.
- 16 Item concedit ius ad rem coadiutoria cum futura successione.
- 17 Qualiter oppositione ius in beneficium acquiratur.
- 18 Qualiter ius in beneficio à iure ad beneficium distinet.

1. **D**upliciter beneficium acquiri potest. Primo actu; secundo in potentia, quod aliis terminis dici solet. Acquiri potest ius in beneficio, vel ius ad beneficium. Dum beneficium actu non acquiritur, dici non potest esse acquisitum; quia interim neque est tuum, neque vsum illius habes; ad beneficium dicitur esse acquirendum, & ius ad illud habendum habere.

2 Beneficium ergo actu acquiritur tripliciter; collatione, institutione, electionis confirmatione, iis enim modis ius in beneficio conceditur. Azor. 2. p. institut. moral. lib. 6. cap. 21. quæst. 1. Collatio in presenti est donatio, seu concessio beneficij vacantis à prelato liberaliter facta, *cap. proposuit. c. quia diuersitatem. cap. cum nostris. de concessione prebendis. Et c. vltim. de officio vicarij. in 6.* Dupliciter fit hæc collatio, vel motu proprio concedentis, vel ad petitionem impetrantis, vt constat ex *cap. si metu porio. Et c. si tibi absenti. de prebendis. in 6.* Quocumque modo ex his fiat, non varia; naturam collationis, hoc est liberalis donationis, seu concessionis.

Institutio est concessio à prelato facta presentato à patrono. Differt à collatione; quia est concessio obligatoria: obligatur enim prelatus beneficium conferre ei qui est à patrono prelatatus, & tradit Abbas in *c. auctoritate. num. 7. de institut. canon. August. Barbosa 3. de potest. episc. alleg. 72. num. 1.* At collatio proprie sumpta non est obligatoria, sed voluntaria beneficii concessio; quia pro sua voluntate prelatus beneficium conferre, cum possit non conferre.

Electionis confirmatio est approbatio superioris electionis à collegio factæ alienius persone ad dignitatem, prelatum, aliudve beneficium vacans. Differt à collatione; quia est obligatoria, non libera. Differt à institutione quia est persona à communitate Ecclesiastica electa, cum tamen institutio nominationem Ecclesiasticam non requirat, sed sè à laicis fiat. Verum est collatio ab institutione, & electionis confirmatione differat, vt est expressè decisio *textus in cap. cum in illis. 16. §. cum autem. de prebendis. in 6. ibi; cum autem inter collationem.*

DE CASU PATRI...

collationem, præsentationem, & institutionem differentia magna esse videtur. &c. Et conitit ex dictis. At sæpe omnia illa comprehendit, vt colligitur ex toto titulo. vt Ecclesiasticus beneficia sine dimissionem conferantur. clem. in vnica. iunctis gloss. verbo conferantur. in fine. de rerum permutat. & tradit Mandos. reu. cuiusdam Cancell. quest. 4. num. 2. Rebuff. super concordant. & statim el. 1. in vltim. glossa. sub Rub. de collationib. Et in præzi. titul. de dispensat. ratione etatis. verbo conferantur. Et dicitur. num. 70. Quod si iniquitas, quando collatio institucionem, & electionis confirmationem, imo & præsentationem comprehendit; & quando non; Optimè respondet Gonzalez gloss. 16. num. 1. dicens comprehendere, quando nomen collatio, à lege profertur in materia non ambitiosa & restringibili. At omnino ab institutione, præsentatione, electioneque differret, cum in materia odiosa, & restringibili apponitur, & constat ex supradicto cap. cum in illis, vbi cum quis prouideri mandatur de beneficio ad aliquis collationem pertinere, non intelligitur, si ad eius præsentationem, vel institutionem pertinet.

3. Beneficium verò in potentia, seu ius ad beneficium multipliciter dicitur de toties acquiri. Primum, electione. Secundò præsentatione. Tertio, acceptatione vigore gratiæ expectatiuæ. Quod, i gratia expectatiua concessa ei qui in canonicum est receptus. Quindò, collatione nondum accepta. Sextò, reservatione beneficii ad sui fauorem. Septimò, optione, vbi est ius operandi. Octauò, omissione solutionis debite pensionis. Nonò, situatione iuris. Decimò, coadiutoria cum futura successione: sic Aneas de Falcon. de referuat. 4. quæst. effectus 27. Garnen. in reg. de non tollendo iure quæstio. quæst. 1. Garcia 4. par. de benefice. cap. 3. à num. 1. Vt autem intelligatur qua ratione hoc verum sit, discutamus per singulos modos.

4. Primum est electio, qua quis ad prælatum, dignitatem seu beneficium à maiore parte communitatis eligatur à superiore confirmandus. Aneas, Garnen, & Garcia supra. Dixi ad beneficium, ne limitarem electionem ad Ecclesiam pastore destitutam, quæ est propria electio, & in qua feruari debet forma præscripta in cap. quia propter. de electione. Censuro namque si communibus clericorum suffragiis aliquis eligatur ad dignitatem aliquam, vel canonicatum aliudve beneficium, cuius electio à superiore confirmanda sit. esse propriè electionem, quæ ius electio ad beneficium concedit. Dixi à superiore confirmanda electio, nam si superioris confirmatione non indiget, non est electio, de qua in præsentati loquimur, quæ ius ad beneficium tributualis enim electio potius est beneficii collatio, & promissio. Gonzalez gloss. 19. num. 1. At cum electio confirmatione superioris indiget, concedit electio ius ad beneficium. cap. fin. de translat. Episcop. & multis allegatis docet Garcia 4. par. de benefice. cap. 3. n. 3.

Dubium tamen est; an ante acceptationem electi hoc ius concedat electio. Negat mandos. reg. 32. quæst. 1. num. 6. Zerola in præzi. Episcop. 1. par. verbo ius ad rem. §. 2. Et 2. par. verbo electio. §. 2. Et probare potest à simili ex præsentatione, quæ ius non tribuit præsentato, quouque consentiat. Cæterum probabilis censio ex sola electione ante acceptationem ius electio acquiri. Mouet ex cap. expientes. §. ceterum. cap. quam sit. de elect. in 6. vbi, electus priuatur iure, quod per electionem acquirit, si infra mensem à die habitæ notitiæ suæ electionis non præbuerit assensum. Ergo supponit textus ante consensum aliquod ius per electionem concedi. Et ratio est, quia electio est dimidiata collatio beneficii, quæ confirmatione, & approbatione completur; ac proinde electio actus est potestatis spiritualis, seu vero præsentatio, & nominatio, sic Felin. cap. cum verolatus. de re iudicat. n. 2. Et 3. Dominie. in cap. quam sit. §. 1. de electio. in 6. & colligitur ex Azor. 2. p. in str. moral. lib. 6. cap. 19. n. 2. in fine.

5. Secundus modus acquirendi ius ad beneficium est per præsentationem, seu nominationem. Ad cuius valorem primo requiritur, vt fiat coram constituto, aliàs nullum ius considerabile præsentato tribuit, sic Garcia 4. par. de benefice. capite tertio. numer. duodecimo. Sed dubium est, an medio procuratore, vel per litteras sufficiat, vt coram constituto fiat. Et quidem ex parte patroni certissimum est sufficere. Non enim tenetur patronus se corporaliter exhibere constituto, vt eius præsentatio valida sit, sed corpore absens medio procuratore, vel litteris missis præsentationem facere potest, vt clarè videtur decium in cap. ex noscitur. de his que sunt à prælati. vbi, per litteras personas idoneas Episcopus diocesis præsentat. Et in cap. Alim. de concess. præbenda. prohibetur procuratorem constitui ad præsentandum in beneficio, antequam vacet. Supponit ergo beneficio vacante procuratorem constitui posse ad præsentandum: & ita tradit Gloss. in dicto cap. ex noscitur. Cardin. Tufchus lit. P. conelus. 592. num. 24. Augustin. Barbosa 3. part. de potest. Episc. alleg. 72. num. 116. Ex parte vero præsentati communis est doctorum sententia, debere se corporaliter instituenti exhibere, vt valida sit eius præsentatio. sic Abbas in e. ex noscitur. de his que sunt à prælato. Rebuff. præzi. titul. de præsentat. num. 3. Nicol. Garcia 4. par. de benefice. cap. 1. num. 16. Tufchus 6. lit. B. col. 191. August. Barbosa 3. par. alleg. 72. n. 110. Et num. 117. affirmat verissimam, & receptissimam. Card. de Castro Sum. Mor. Pars II.

mam resolutionem esse, non teneri ordinarium absentis præsentationem admittere, sed posse illam repellere, tamen præsentatus ei notus sit. Mouentur primo ex textu in cap. cum & plantare. §. in Ecclesiis de priuilegiis. vbi, Episcopis repræsentent. quod verbum denotat præsentiam corporalem, iuxta textum in leg. consentaneum Cod. quomodo. Et quando iudex. Et leg. 1. in princ. de verbor. obligat. & tradit Glossa verbo repræsentare, in clem. dudum. de sepulch. Lambertin. de iure par. nat. 1. par. lib. 2. question. 11. artic. 1. num. 12. cum seqq. Tiraquel. de iure mariti. gloss. 6. num. 31. Selua de benefice. 3. par. quæst. 6. num. 7. Secundo mouentur ex Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. vbi præsentatus à patrono admitti non debet, nisi ab ordinario examinatus, & idoneus repertus. Quod non solum in beneficiis parochialibus necessarium est, sed etiam in simplicibus; vt habetur sess. 7. cap. 13. de reformat. Sed hoc examen fieri non potest per procuratorem, ergo neque præsentatio.

6. Ex hac ratione inferunt supradicti doctores, primò non esse obligatum ordinarium admittere præsentationem absentis, quantumvis docti, & periti, quia ius habet illum examinandi, ac proinde vt se corporaliter præsentet. Secundo inferunt posse absentis præsentationem admitti, si vt idoneus cognoscitur sit, quia iis examinatione non indiget, vt tradit Glossa in cap. de Petro. distict. 47. verbo ignotus. Innocent. in cap. in Lateranensi. in fine. de præbendis. Aloysius Riccius præzi. resolut. 139. Et 141. Zenodo ad decr. collect. 15. n. 3. August. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 72. num. 118. & alij ad ipsos. Excipit autem Barbosa præsentatum ad parochiales, cuius examen pro forma requiritur à Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. ac proinde eius præsentationem admitti non posse per procuratorem factam.

Nihilominus (si licet dicere quod sentio) existimo probabilis valdam esse præsentationem illius qui se per litteras, aut procuratorem instituenti repræsentat: sic docuit Azor. 2. p. lib. 6. cap. 11. quæst. 6. Monrosi quia nullus est textus, ex quo hæc obligatio corporalis præsentati colligatur, ergo imponenda non est, præcipue cum sit contraria leg. iuris, quod per alium facis, per te ipsum facere censuris. Antecedens probò, quoniam textus in cap. cum & plantare. Et clem. dudum. de sepulch. vbi instituenti ad beneficia curata debent prælati repræsentari, nequaquam probat corporalem præsentiam requisitam esse pro præsentatione, seu nominatione patroni, sed pro institutione faciendi. Aliàs non posset ordinarius absentis præsentationem admittere; quia esset contra naturam præsentationis; neque valida esset eius admissio, quam tamen valere etiam de persona in cognita admittit Abbas 2. par. consil. 76. Lambert. de iure paron. lib. 2. quæst. 11. artic. 2. Garcia 4. part. de benefice. cap. primo. num. 13. Et 25. Deinde, quia est in parochialibus requisitum sit examen præsentati pro forma; & in aliis beneficiis, prout instituenti visum fuerit, hoc examen non ad præsentationem, sed ad institutionem expostulatur, vt bene notauit Garcia dicto num. 25. Ergo ex necessitate examinis inferri non potest necessitas in præsentato se personaliter ordinario præsentandi; Adde receptissimum esse, vt Episcopi Hispaniæ, Galliæ, & Flandriæ à regibus præsentati, non se exhibeant personaliter Pontifici instituentis. Denique in cap. accedens. 24. de præbendis, absens inuestitur de beneficio Ecclesiastico. Ergo à fortiori præsentati, seu nominari poterit.

Neque obstant adducta. Ad primum concedo primo, verbum repræsentare, significare præsentiam corporalem, sed non præsentati, sed procuratoris per ipsum. Secundò, respondeo id esse necessarium ad institutionem, non ad ipsam patroni nominationem. Ad 2. admitto præsentatum debere esse cognitum instituenti, & ab illo examinari posse; non quidem ad præsentationis valorem, sed ad institutionem faciendam; ac proinde præsentiam institutioni necessariam esse, non præsentationem.

7. Deinde ad valorem præsentationis requiritur acceptatio præsentati: sic Garcia 4. par. de benefice. c. 1. n. 11. Quia acceptatio pars est præsentationis.

8. Verum non sufficit validam esse præsentationem, vt præsentatus ius per præsentationem ad beneficium acquirat, sed insuper requiritur, vt talis præsentatio sit, cui necessario debeatur institutio, colligitur ex Garc. supra. Nam si liberum sit instituenti præsentatum reicere, nullum ius considerabile ex præsentatione habebit. Possit autem contingere non esse obligatum instituentem admittere præsentatum validè, manifestè constat, in casu quo æqualiter multi essent præsentati, nullus enim tunc considerabile ius ad beneficium habet; si quidem pro voluntate instituentis omitti potest. Hæc enim ratione communiter doctores censent postulatione non acquiri ius ad beneficium, quia postulatus repellit ab instituentem potest, vt tradit, aliis relatis, Garcia 4. par. capite tertio. n. 14. Si ergo præsentatus repellit potest, ius in beneficio non habebit.

9. Tertius modus acquirendi ius ad beneficium est per gratiam expectatiuam, quæ scilicet alicui conceditur, vt præbendam vacantem, quam maluerit obtineat. Vt autem hæc gratia ius considerabile tribuat, debet esse acceptata; quia ante acceptationem à concedente reuocabilis est, sic Gonzalez gloss. 26. num.

num. 20. Mandof. reg. 3. 7. 14. n. 3. Garcia 4. p. de benef. cap. 3. num. 14.

Sec est dubium an post acceptatione ius ita considerabile tribuat, ut necessario faciendi sit mentio illius in impetratione, vel reservatione facta à Papa de tali beneficio? Negat Garcia d. 10. cap. 3. num. 18. quia facta reservatione, vel impetratione illius beneficii remanet privilegiato saluum ius utendi expectatiua in aliis beneficiis vacantibus, siquidem eius gratia non est pro aliquo determinato beneficio; ac proinde non videtur considerabiliter eius gratia per talem reservationem, vel impetrationem derogari. Et placet mihi hæc sententia. Secus vero esset dicendum, si gratia concessa esset pro aliqua determinata præbenda: tunc enim illius faciendi esset mentio in impetratione, vel reservatione.

10 Quarto concedit ius ad beneficium gratia expectatiua in canonicum recepto, seu mandatum de providendo de prima præbenda vacatura, cap. si postquam, de præbend. in 6. quia ratione huius iuris cogere potest, ut sibi vacans præbenda conferatur. Ergo ius ad illam considerabile habet, & ita tradit, aliis relatis, Garcia 4. par. cap. 3. n. 16.

11 Aduerte has gratias expectatiuas, & mandata de providendo beneficio vacaturo, omnino sublata esse per concil. Trident. sess. 24. cap. 19. de reformat. & notant omnes. Vnde eligi non potest canonicus supernumerarius cum expectatiua ad præbendam vacaturam, nisi in ea Ecclesia, ubi immemorialis consuetudo talis electionis viget, sic Hieron. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 1. proam. n. 64. & 65. Garcia 4. p. de benef. c. 1. n. 5.

12 Quinto tribuit ius ad beneficium collatio nondum acceptata, si sibi absentis, de præbend. in 6. quia facta collatione iam conferens retrocedere de iure non potest, sed debet consensum collatori expectare infra terminum datum ad consentiendum. Quod in aliis donationibus locum non habet, in quibus ante acceptationem donatorij datur locus penitentia, & donans retrocedere potest. Et ratio differentia est, quia de beneficiis disponit conferens ex officio, & obligatione, in aliis rebus pro voluntate, sic Gonzalez alios referens, gloss. 26. n. 14. Valq. de benef. c. 2. §. 2. dub. 3. & latius c. 4. §. 8. dub. 1.

13 Sexto ius ad beneficium concedit reservatio facta beneficii in fauorem alicuius, quia per talem reservationem beneficium illi adjudicatur, debet autem ipse, in cuius fauorem reservatio facta est, reservationem acceptare, sicuti de gratia expectatiua, & de mandato ad providendum dictum est, sic aliis relatis, Garcia 4. p. de benef. cap. 3. n. 43.

14 Septimo concedit ius ad beneficium consuetudo, seu privilegium optandi pinguiorem præbendam vacantem: sic Gomezius in reg. de non tollendo iure q. 9. in 27. Aneas de Falcomb. de reservat. q. 14. princ. p. 1. effect. 47. n. 9. Garcia 4. de benef. 3. n. 45. Gonzal. gl. 3. n. 126. Nam ex vi illius consuetudinis seu privilegij debetur antiquiori prima vacans præbenda. Requirit tamè Gonzal. ut præbenda vacet, quia vsque tunc non videtur debita, imò addit debere esse acceptatam. Priorem partem admittit Garcia, secundam tep. ob. At utramque iudico repellendam. Nam illa facultas optandi pinguiorem præbendam, est quasi quoddam mandatum de providendo concessum de aliqua determinata præbenda vel, quasi quadam gratia expectatiua admittit pro præbenda primo vacatura: quæ vacationem præbendæ, non requirunt, sed solum requirunt acceptationem mandati, vel gratia. Item negari non potest ex vi illius consuetudinis, & privilegij præbendam primo vacaturam debitam esse canonico antiquiori. Ergo si ab alio impetretur, vel à Pontifice referretur, huic iuri derogatur. Quapropter Gonzal. gloss. 6. §. 1. num. 94. affirmat expectatiuam concessam alicui ad beneficium vacaturum aliis ex statuto Ecclesie antiquiori ob ius optandi providendum, subrepticam esse, si non fuerit facta mentio huius qualitatibus, quod certe non video qua ratione subsistere possit, si ius considerabile ad rem antiquior non haberet.

15 Octavo dat ius ad beneficium pensionario, si pensio ei non solvatur; quia ob hanc causam solet Pontifex concedere regressum vel accessum ad beneficium pensione gravatum, sic Namini, lib. 6. de resignat. q. 3. n. 15. Ut autem hoc ius acquiratur, debet pensionarius declarare se velle illo uti, & insuper debet pronunciari sententia saltem declaratoria contumaciae titularis: quæ sententia non profertur, nisi magna fuerit illius præteruia, & contumacia, ut diximus disp. præced. pun. vlt. §. 6. Illa autem declaratio facta concedit Garcia 4. p. de benef. cap. 3. n. 49. Pensionatio non solum ius ad beneficium, sed in beneficio; quia, facta tali declaratione virtute executoria confertur pensionario beneficium. At nihil probabilius apparet indigere executoris iudicis collatione: neque enim pensionatus facta declaratione accipere possessionem beneficii potest propria auctoritate, sed auctoritas iudicis executoris accedere debet, cui & executio priuationis beneficii, & regressus, vel accessus pensionarij conceditur.

16 Nono acquirit ius ad beneficium, cui esset beneficium concessum in euentu priuationis. Sed hoc ius improprium est, neque impedit impetrationem beneficii neque illius reservationem. Garcia 4. p. 3. n. 54. Ratio est, quia est ius, sub conditione non necessaria euentura concessum. Secus dicendum est, cum beneficium conceditur sub euentu vacationis; quia est conditio

necessario euentura. Aduerte tamen concedi, nec promitti beneficium posse sub euentu vacationis ab alio quam à Pontifice, quia in cap. nulli cap. relatum de concess. præbend. annullatur omnis promissio de beneficio nondum vacante, ne detur occasio captandæ mortis, & notauit Valq. de benef. cap. 2. §. 2. dub. 4. rui addit hanc promissionem irritam de beneficio nondum vacanti iuramento confirmari posse, iuramentum namque confirmare promissionem potest iure positio irritam; si tamen iure nature valida sit, ut videtur esse hæc promissio.

17 Decimo concedit ius ad rem coadiutoria cum futura successione; quia est quasi mandatum de providendo ad beneficium determinatum; aliis si beneficium illud impetrari vel reseruari possit, non obstante futura successione indulto, futura successione præiudicium ferret: sic Gonzalez gloss. 5. §. 9. num. 79. Garcia 4. par. cap. 3. n. 58.

18 Alium modum addit Garcia, per quem videtur ius considerabile ad beneficium acquiri, scilicet oppositionem statim constitutione, seu consuetudine concedente ius opponendi. Sed ut hoc verum sit, debet oppositor verificare qualitates ad beneficium requisitas ipsum solum habere; aliis si libitum sit conferri alium oppositorem admittere, & huic repellere, huic non erit ius considerabile ad beneficium acquiritum; sicuti diximus in præsentato simul cum aliis, & docet Gonzalez gloss. 9. §. 1. n. 88. & 91. Garcia supra, à n. 6. Adde si ex functione, donatione, aliove statuto præiudicium esset beneficium concedi debere propinquiore ex familia fundatoris, non poterit extraneus, vel remotus consanguineus illud impetrare citio iure propinquioris, tamen propinquior nondum propinquitate probasset; quia antequam probet ex ratione fundationis est ius propinquioris quæritum, cui nunquam cedit Pontifex in clausulis generalibus derogare, iuxta regulam de non tollendo iure quæritio.

19 Quod si inquiras, in quo differat ius in beneficio à iure ad beneficium? Dicendum est differre in eo, quod ius in beneficio concedit habenti potestatem illud administrandi, licet ius ad beneficium. Item ius in beneficio etiam ante capam illius possessionem facit, ut beneficium proprium sit beneficiarij, & vacet per illius decessum, licet ius ad beneficium, ut multis relatis docet Couarr. 3. var. cap. 1. 6. num. 4. Valq. de benef. 1. 4. §. 2. dub. 1.

Hæc in genere dicta sunt de acquisitione beneficiorum, iuxta in sequentibus examinandæ quæ difficultiora sunt. Sed quia à præsentatione, seu nominatione sæpe acquiritio beneficii ortum habet: videndum est, qua ratione hæc potestas laicis, & Ecclesiasticis competere possit.

PUNCTUM II.

Quid, & quotuplex sit ius patronatus, & qua ratione acquiratur.

- 1 Explicatur quid sit ius patronatus.
- 2 Triplex est hoc ius.
- 3 Ius patronatus ex laico patrono, & Ecclesiasticis, an laicis, an Ecclesiasticis sit quoad iura, & effectus.
- 4 Fundatione, extructione, & donatione ius patronatus acquiritur.
- 5 Qualiter fundatione, & extructione acquiratur.
- 6 Qualiter donatione.
- 7 An ex donatione facta Ecclesia edificata patronatus acquiratur. Affirmatiue respondetur.
- 8 Consensus ordinarij requiritur ad hanc acquisitionem.
- 9 Quis sub nomine ordinarij in hac parte intelligatur.
- 10 Privilegio Pontificis ius patronatus acquiritur, non Episcopi.
- 11 An præscriptione, & consuetudine patronatus acquiratur. Proponuntur sententia.
- 12 Quid tenendum sit spectato iure antiquo.
- 13 Iure Tridentini omnes patronatus consuetudine, & præscriptione acquiriti annullantur.

Ius patronatus cõmuniter doctores definiunt, ut sit potestas nominandi clericum institutum in beneficio, & licet alia iura patrono conueniant, quia tamen nominatio, seu præsentatio est præcipuus actus, & exercitium patronatus definitum. Aliis placet, definiendum esse quod sit ius honorificum, & onerosum, & vile alicui in Ecclesia competens, sic Abbas cap. 3. & in Rub. de iure patronat. Gregor. Lop. leg. 1. tit. 15. part. prima. verbo derecho, numero secundo. Hoc ius spirituale est, vel saltem spirituum anezum, ut dicitur in cap. de iure de iure patronatus. Tum quia est auctoritate Ecclesie concessum, Tum quia annectitur institutioni ad beneficium, quæ est spiritualis, & ad ipsam institutionem ordinatur. Tum quia adheret Ecclesie, & loco religioso, &c. Neque obstat conuenire laicis; quia conuenit ex beneficio Ecclesie, & ita tradit post alios antiquiores Azor. 2. p. lib. 6. cap. 19. quæst. 2. Garcia 5. part. de benef. cap. 9. num. 6. Suar. tom. 1. de relig. lib. 4. cap. 28. à num. 7. Ex quo sic esse laicorum saltem iure Ecclesiastico.